

Frede Houbak
"Gedemålsgaard"
Sakstrupvej 32, Bjergby, 9800 Hjørring

fortæller i "Barn af Vendsyssel" 2005, om sin slægt, sin opvækst og sit virke på slægtsgården og i samfundet igennem mange år. Frede Houbak har kaldt sin fortælling:

Ude er godt, men hjemme er bedst

Fædrenes synder.

"Den 30. oktober 1790 strandede galeasen "Die Gute Erwartung" ("Det gode Håb") på Nørlev Strand i Skallerup Sogn. Skibet var lastet med hvede, det meste i sække, og var på rejse fra hjembyen Stettin til London. På den tid var strandinger ikke ualmindelige, men netop denne fik et trist efterspil, idet den blev årsag til, at mange mænd fra Tornby og Horne for en tid måtte vandre til tugthuset i Viborg, dømt for hvedetyveri.

Normalt tilfaldt strandingsgods by- og herredsfogeden som stedets kongelige repræsentant. Ofte blev godset solgt på auktion, hvilket også var hensigten i dette tilfælde, men da fogeden kom for at tilse bjærgningen, klagede bjærgningsmandskabet over, at der allerede var gjort indhug i lasten.

Nørlev Strand ligger ikke langt fra Tornby, hvor rygten om forliset hurtigt spredtes, og derfor var tornbyboerne de første, der sejlede ud for at bjærge hvede i de månelyste nætter. Snart efter var også beboerne fra Horne og Asdal ude. At man tog, hvad der kom ind fra havet, regnede de jævne bønder, ligesom deres forfædre, ikke for at være rigtigt tyveri. Det havde man så ofte gjort sig skyldig i uden myndighedernes indgriben. Da øvrigheden i dette tilfælde greb ind, kom det som et lyn fra en klar himmel. Alt for sent gik det op for dem, hvilke alvorlige følger hvedebjærgningerne kunne få. Fogeden havde udstationeret en vagt på skibet, som godt nok skød varselsskud, men under den følgende retssag blev refereret for at have råbt: "Tag hvede, mens tid er". Det var vel også kun et spørgsmål om få dage, før lasten ville være ødelagt af havvandet. Folkene i Skallerup og Lønstrup mente, at lasten var deres, eftersom skibet var strandet i deres sogn, og de undte på ingen måde tornbyboerne noget. Strandingskommissær blev enig med strandingsformændene samt skibets kaptajn om nærmere at undersøge anklagerne om tyveri fra lasten. Derfor sendte de natten mellem den 24. og 25. oktober otte ridende karle anført af

herredsfuldmechtig Krøger nordpå langs stranden for at pågribe de formodede gerningsmænd. Fyrre mand i ni både fra Tornby og to fra Horne blev pågrebet.

Der blev en omfattende retssag, hvor "dei jen angav dei nåen".

Sagen dømtes ved en kommissionsdomstol, der sled troligt i det i næsten fire år og holdt et utal af møder. Dommen faldt den 4. juli 1794. Treoghalvfjerds mænd blev idømt tugthus på livstid! Tretten medhjælpere fik to måneders fængsel.

Dommen blev appelleret, og Højesteret afsagde den endelige dom den 24. oktober 1800. Otteogtres af de livstidsdømte fik straffen nedsat til to år, 3 personer blev idømt 1 års fængsel, og blot seks medhjælpere fik to måneders fængsel. Et formodet behjertet forsøg på kongelig benådning mislykkedes.

Idet man ikke kunne affolke sognene, blev de dømte sendt til Viborg i hold. Den første gruppe blev ikke sendt til afsoning før den 28. april 1802.

Vandringen til Viborg Tugthus varede tre dage og var 140 km. I 1804 blev de udskiftet med tyve andre og den 20. juni 1806 gik de resterende seksten personer af sted – seksten år efter den skæbnsvangre stranding. I 1807 var alle løsladt.

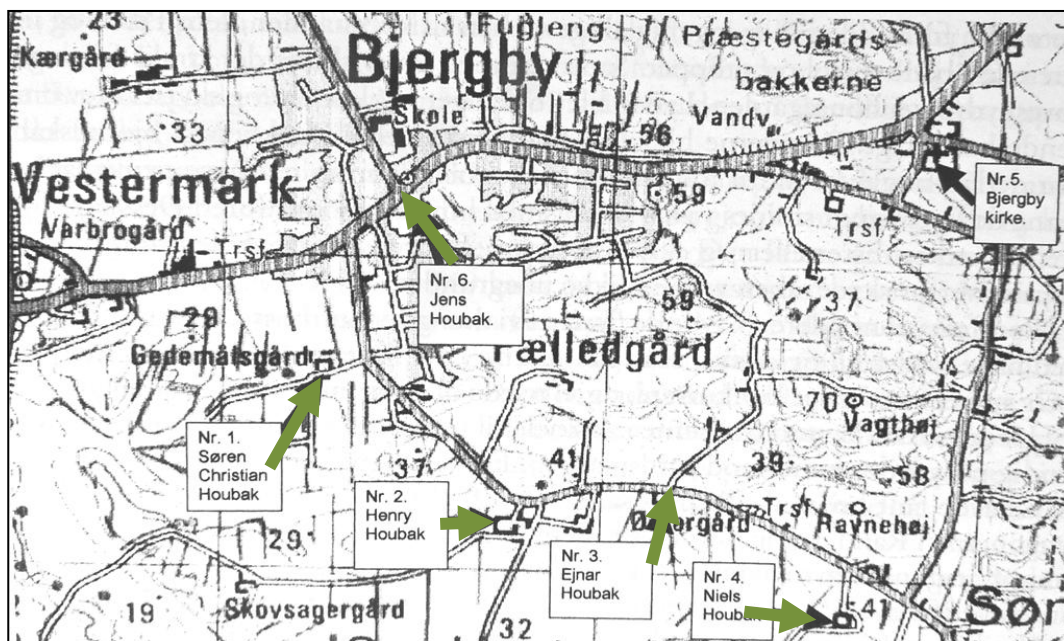
Når jeg fortæller denne historie, skyldes det, at første gang nogle af mine forfædre bliver nævnt ved navn udenfor kirkebøgerne er i denne retssag. Min tiptipoldefar, Jens Nielsen af Rævsvær (1755-1806), blev idømt to måneders fængsel for medskyldighed, men der findes ingen bekræftelse på, at han afsonede straffen. Til gengæld døde min tiptiptipoldefar, Jens Wadsager (1729-1805), under et års afsoning i tugthuset.

Fædrenes synder siges af nedarves – mon det gælder fra tiptipoldefædre?

Min baggrund

Mor og fars slægter har alle boet her i sognene i det nordvestlige Vendsyssel. Selv er jeg født på Gedemaalsgaard i Bjergby, hvor far ligeledes er født. Gården har været i vores slægts eje siden 1830. Mor blev ganske vist født i Vidstrup, men hendes slægt ejede nabogården Varbrogård, hvortil hendes familie flyttede i 1919. Både mors og fars familie synes at være præget af en vis uvilje mod at forlade Vendsyssel, idet min mors syv søstre alle blev bosat på egnen – længst væk var Vrå – mens morbror Søren i en sen alder formåede at løsrive sig og blev gift i Varde.

Far overtog Gedemaalsgaard samme år, som mor flyttede til byen, og i løbet af de følgende år købte tre af hans brødre hver sin gård længere ude af samme vej, og den femte bror blev tømrermester i Bjergby!

Kort over Sakstrup, hvor far boede tæt ved sine brødre.

Som allerede nævnt stammer fars slægt fra Tornby og Horne. Han har fortalt, at familien var præget af Indre Missions mørke livssyn. Men i Bjergby Skole var der fra 1875-1909 en lærer Eskildsen, der med sit grundtvigianske livssyn fik stor betydning for, hele sognet og videre ud i Vendsyssel, især gennem skytte- og gymnastikforeningerne, hvor han var den inspirerende leder. Som det eneste sted i landet byggede Eksildsen for egne midler et såkaldt øvelseshus ved skolen til gymnastik og forskellige møder.

"Øvelseshuset" ved Bjergby Skole. (bygget 1892)

Kristen Eskildsen (1842-1909)
førstelærer i Bjergby fra 1875-1909

"Øvelseshusets" indretning

Gennem Eskildsens undervisning fik far og hans søskende et lysere syn på livet, og det ansporede dem til at deltage aktivt i foreningslivet. Far ledede i mange år både skydning og gymnastik.

Heldet følger heldigvis de tossede!

Jeg er den ældste af seks søskende, hvoraf min ene bror døde kun et år gammel under lægebehandling for falsk strubehoste. Trods denne tragedie oplevede jeg min barndom som tryk, men når jeg tænker efter, var den ikke så lidt begivenhedsrig. Jeg er kun et år ældre end min søster, Ester, som derfor var en oplagt legekammerat og deltager i mine tidligste bedrifter. Noget af det første, jeg husker, skete en tidlig forårsdag. Jeg må have været fire år. Ester og jeg havde taget trælåget af en dræningsbrønd i engen. Jeg smed det forårsfriske græs ned i brønden og så med fryd græsset forsvinde i afløbsrøret, og så dumpede jeg i – på hovedet. Hvordan jeg fik mig vendt rundt, er mig en gåde. Brønden er kun 50 cm. I diameter. Murmester Marius Christiansen fortæller, at han som andenkarl og harvede på bakken ved siden af og tilfældigvis så mine træsko forsvinde ned i brønden. Han lod heste være heste og løb alt, hvad han kunne, og fik mig hevet op. I noget forstumlet tilstand blev jeg bragt hjem, hvor jeg hurtigt blev puttet i en balje i køkkenet. Ester, der med skræk havde set til og troede hendes bror var død, blev meget lykkelig, da hun nåede hjem og så mig i live på køkkengulvet,

Som barn synes jeg altid, at vi var under opsyn og var lydige unger, men det var nok i syvårs alderen. Da havde de større drenge i skolen en hundepistol til propper, der sad påklistret et stykke pap med halvtreds på hver. Sådan en ønskede jeg mig forgæves, for mor sagde nej. Om det var fordi, hun var medlem af datidens Kvindernes Liga for Fred og Frihed, ved jeg ikke, men hun var modstander af krigslegetøj.

En formiddag sneg jeg mig alligevel hen til købmanden, Jens Peter, og investerede i både pistol og propper. Sammen med Ester skulle der straks foretages prøveskydning i hønsegården. Lyden blev opfanget i køkkenet, og skytset blev omgående beslaglagt. Propperne blev lagt på øverste hylde i køkkenets

hjørneskab, hvor de lå i nogle år, indtil mor under en forårsrengøring må have tænkt, at nu kunne de ligeså godt smides væk – og så smed hun dem i komfuret! Desværre oplevede hverken Ester eller jeg eksplosionerne, fordi vi var på skoleudflugt. Mors skepsis overfor skydevåben var nok ikke ubegrundet.

I konfirmationsalderen havde de fleste af vi drenge en luftbøsse, der kunne skyde med både spidshagl og duske. Når Thomsens Tivoli var i byen, brugte vi nogle af vores sparepenge på at konkurrere, og vi øvede os hjemme.

Her på gården bestod øvelserne i at skyde til måls efter skiver, der var opsat indvendig på ladedøren ud mod gårdspladsen. En dag kom fætter Tage fra Hirtshals. Han havde lånt bedstefar Rishøjs salonriffel. Bedstefar havde været korporal ved dragonerne i Randers, og havde i sit hjem på væggen i forgangen en flot ophængning af dragonhjelme med sabel, et par rytterpistoler og den omtalte salonriffel, som nu skulle afprøves. Mod forventning sad kuglen ikke fast i skiven.

Den gennemhullede ladedør!

Vi åbnede døren og så til vores forbavselse, at der var hul hele vejen igennem døren. Så skreg lillesøster Inga fra Bryggersdøren: "I hår skot Hilda". Vi blev hede om ørene, men heldigvis var det kun tæt på, at vi havde skudt husets unge pige. Kuglen var gået gennem køkkenvinduet og sad i væggen over komfuret.

Udenfor "andedammen"

Ude i Europa rumlede det. Blev der krig igen? Det var kun tyve år siden, at verdenskrigen sluttede. Som tolvårig i 1938 havde jeg ikke manddommens tidsbegreb, men den forrige verdenskrigs nærhed kunne jeg fornemme og lugte på loftet, hvor der på en maltkværn lå et bundt tællelys lavet af fåretalg under første verdenskrig. De kom dog ikke i brug i den nært forestående verdenskrig, da vi havde fået indlagt el i 30'erne. Når Nicolai Blædel havde sit månedlige udenrigspolitiske indlæg, sad jeg med ørene i radioen.

Borgerkrigen i Spanien med tysk og russisk indblanding og Hitlers uheldssvangre og fascinerende stemme tordnede i radioen og gjorde mig bange. En ny krig ville komme, og det skete den 1. september 1939. Den første vinter mærkede vi ikke krigen, men den 9. april 1940 kom de sorte flyvemaskiner tæt på i morgendisen. På vej til præst mødte jeg min fætter, Peter, der den dag kom efter mælkespandene. Stående på vognen hævede han højre arm til nazihilsen som udtryk for galgenhumor. Vi var besat. Den efterfølgende søndag blev vi konfirmeret. Der Oberkommando der Wehrmacht havde beordret mørklægning. Sikken en bøv! med tæpper, papir og tegnestifter. Konfirmationstøjet blev ved med at være mit pæne tøj til krigen var forbi. Ligeledes holdt konfirmationscyklens dæk rimeligt, men ellers blev det jo lange år med knaphed på mange ting.

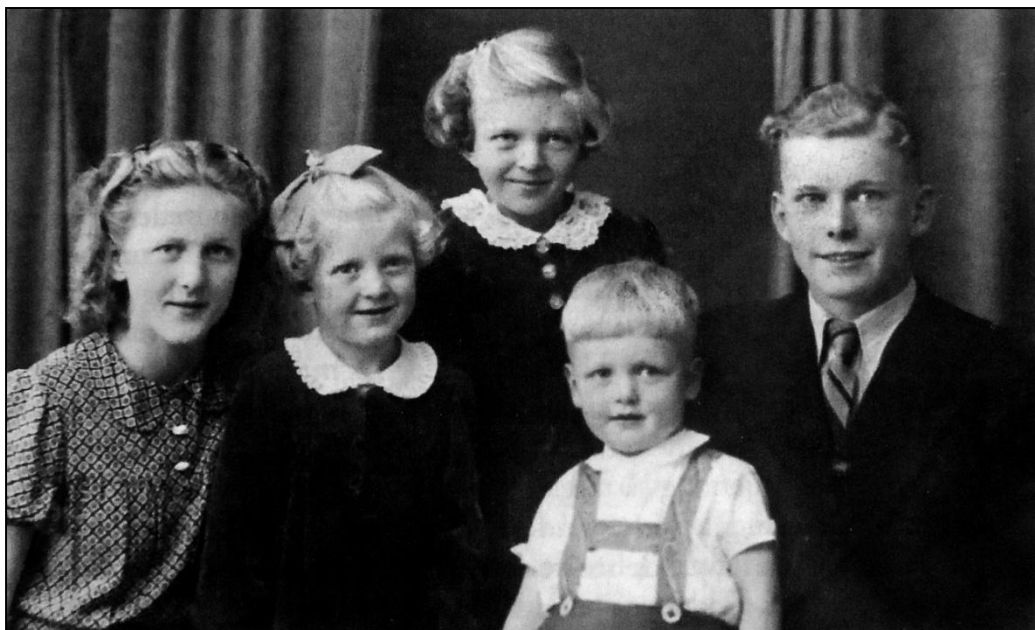

Pastor Bisgård sammen med sine konfirmander i 1940. Jeg står som nr. 4 til venstre for pastor Bisgård i bageste række.

Fra november 1940 kom jeg fem måneder på Halvorsminde Ungdomsskole – den skole, som en tidligere elev har kaldt bondestandens universitet i Vendsyssel. Mit første møde med Halvorsminde havde fundet sted allerede i maj, hvor forstander Frede Nielsen skulle tale i forbindelse med den årlige husflidsudstilling. På fars anbefaling listede jeg mig med ind. Det blev en oplevelse at høre ham fortælle. Med baggrund i den nylige besættelse så han fremad og gik blandt andet ud fra en polsk sætning "Aldrig kan et folk, som ikke selv det vil", og de danske linier: "Immer det dages vil på ny, når hjerterne morgen venter".

Jeg havde gået i en god lille skole i Bjergby, men nu blev verden udvidet. Mange nye kammerater omkring mig og nye emner åbnede sig for os i skolestuen og foredragssalen. En ting var dog spildt på mig, og det var sløjd- og husflidstimerne. Dem synes jeg, der var for mange af, og jeg kan i dag, i bagklogskabens lys se, at vi ville have haft megen mere glæde af sprogtimer.

Trods den tyske besættelse og mange tropper på egnen forløb krigen uden større dramatik for os. Dog var der spændinger i luften. Jeg husker en tankevækkende og alligevel komisk episode fra den 29. august 1943, hvor nerverne sad mere uden på tøjet end ellers. Det var dagen, hvor regeringen trådte tilbage, og militæret blev afvæbnet. Niels Grøn og jeg var på vej hjem fra Hjørring på cykel. Selvom det var søndag, var en del danske arbejdere under tysk ledelse i færd med at grave tæt ved Skagen Landevej. Pludselig punkterede Niels Grøns cykel med et højt pift, og samtlige arbejdere fór sammen og dukkede sig, idet de troede, at det var pistolskud.

Vi søskende 1943.

Fra venstre Ester, Edel, Inga, Arne og jeg.

Den 3. november 1944 tog jeg på Rønshoved Højskole. Vi var syvogfirs elever, hvoraf cirka en snes piger, hvilket var ret ualmindeligt på den tid. Tyskernes offensiv i Ardennerne i julen 1944 forsinkede krigens afslutning, men på østfronten rykkede russerne frem, så det var tydeligt, hvilken vej det gik.

En aften sad vi en flok på et værelse for at fortære en fynbos tilsendte pakke med kage og andet godt. Vi sang vort hjemlands vemodige sange, samt Tipperary og Marseillaisen, og var godt i gang med den i øvrigt gode melodi, Internationale, da der blev banket på døren. Hans Haarder stak hovedet ind og sagde, at den sang ville han under ingen omstændigheder høre på sin skole, idet den repræsenterede et system, der var

ligeså menneskefjendsk som Nazismen. Vi var unge, men at belæringen var på sin plads, erfarede vi senere i livet. Midt i marts 1945 beslaglagde Værnemagten skolen. Flygtningestrømmen fra øst vældede ind over Danmark, og skolen måtte sende os hjem.

Ud at tjene og soldatertiden

I stedet for at tage mod nord tog jeg med en kammerat til Fyn, hvor jeg fik plads frem til sommeren 1946. Far havde ingen karl den sommer, så jeg tilbød min hjælp. Den 12. november samme år blev jeg indkaldt til Odense Kaserne. Vi blev iklædt brugte engelske uniformer og montyhuer, som på ingen måde klædte os, og de første uger var strenge med oplæring i disciplin og et stramt dagsprogram. Der var ikke engang tid til middagssøvnen! Ellers synes jeg ikke, at det var så kedeligt, men effektivt kan man bestemt ikke sige, at det var.

Som barn af Vendsyssel havde jeg bedre styr på verdenshjørnerne end mine fynske kammerater, måske fordi vi som vendelboer er mere vant til at orientere os efter verdenshjørnerne, så min gruppe vandt som regel terrænløbene. Det var måske årsagen til, at jeg blev beordret på korporalskole i Sønderborg sommeren 1947. Dengang var der stadig både kornet- og korporalskoler i hæren. For at komme på korneskole krævedes mindst mellemskoleeksamen. Man begrundede dette med, at en eksamen var et bevis på, at man kunne "optage en vis mængde stof"!

Lingiaden 1949

Sommeren 1949 bød på en kæmpe oplevelse, idet jeg deltog i den anden Lingiade i Stockholm. Den første Lingiade blev afholdt i 1939 i hundredeåret for den svenske gymnastikpædagog Per Henrik Lings død. Grunden til denne hyldest var, at Ling i 1804 havde skabt det gymnastiksystem, der blev grundlæggende for den moderne gymnastik, og som senere fik vid udbredelse i den danske højskolebevægelse og gymnastikforeningerne.

Ti år senere - med en verdenskrig imellem - præsterede svenskerne et stævne, der blev dobbelt så stort og omfattede halvtreds nationer og omkring 15.000 deltagere. Danmark var repræsenteret med 21 hold og 3000 deltagere, hvoraf fire store hold på hver 500 gymnaster fra de to store landsdækkende foreninger. Vi var 25 piger og 25 karle fra Vendsyssel, som deltog i De Danske Gynastikforeningers store hold. Vi trænede jævnligt i ni måneder med de lokale ledere, søster Toft og Aksel Sørensen.

Vores gymnastikhold på Stockholm Stadion,
Lingiaden 1949

Inden afrejsen til Stokholm mødtes vi alle til fællestræning i København

under ledelse af Gudrun Worm fra Århus og Mads Nielsen fra Viborg. Vi rejste med nattog til Stokholm, hvor vi var i fem dage. Festlighederne begyndte med flot indmarch, hvor et kæmpehold bestående af 5000 svenske husmødre kom til sidst. De kunne næsten slå ring om os unge.

Vejrguderne var ikke med arrangementet, idet sommerregnen strømmede ned de første fire dage. Der var mange oplevelser i de dage. En aften med tørvejr var der lysfest med smukke opvisninger på stadion fra kl. 22 til 24. Det sidste hold på 200 hvidklædte unge piger – flygtninge fra Estland – mindede os om, at friheden ikke var kommet til hele Europa i maj 1945.

Da det blev søndag, stævnets sidste dag, skinnede solen. Vi på De Danske Gymnastikforeningers hold gav opvisning, lige før de store svenske hold afsluttede stævnet. Der var vi heldige, for det blev en rigtig flot opvisning for et fyldt stadion.

For ungdommen nu om dage er der mange muligheder for at deltage i internationale stævner. I 1949 var det første gang efter, at alle grænser havde været lukket, at verden åbnede sig for os.

Ungdomskommissionens forslag

I vinteren 1949-50 var vi en del vendelboer på Malling Landbrugsskole. Den 21. februar 1950 sendte Danmarks Radio udsendelsen "Månedens diskussion" direkte fra Hjørring, og efter at have lyttet til den, var vi egentlig ikke stolte af at være "børn af Vendsyssel".

Forhistorien var, at "befrielsesregeringen" i 1945 havde nedsat en ungdomskommission ligesom i andre lande. Arbejdet stod på i syv år frem til 1952. Det var kommissionens synspunkt, at de helt unges arbejdsforhold ikke skulle være sværere, men lettere end de voksnes under hensyn til, at ungdommen er en fysisk og psykisk voksenalder. Kommissionen stillede derfor forslag om kortere arbejdstid, weekend, tre ugers ferie for alle mellem 14 og 18 år, og om forbud mod anvendelse af unge under 14 år som fremmed arbejdskraft. Selvfølgelig måtte de hjælpe til hjemme, men forslagene vakte alligevel voldsom modstand i landbruget. Formanden for Hjørrings Amts Landøkonomiske Selskab, gårdejer Chr. Drivsholm, skrev til kommissionens formand, prof.dr.theol. Hal Koch, og foreslog ham at deltage i en diskussion om emnet, der ville blive transmitteret i radioen. Koch sagde nej og henviste til de medlemmer af kommissionen, som havde særlig kendskab til arbejdsforholdene på landet. Drivsholm insisterede imidlertid på, at formanden skulle komme – ellers ville man slet ikke holde mødet. Så Koch var skikkelig og sagde ja – lidet anende, hvad det var, han gik ind til.

Danmark havde dengang kun ét radioprogram. Det sendte vinteren 1949-50 en række studiekredssamtaler om emnet "land og by" baseret på en grundbog med samme titel. Den havde til hensigt at bidrage til, at de to dele af befolkningen lettere kunne komme på talefod med hinanden. I radioprogrammet stod der: "kl. 20-22: Månedens diskussion. Landbrugets og ungdomskommissionens betænkning. Indledere grd. Chr. Drivsholm, prof.dr.theol. Hal Koch og medlem af ungdomskommissionen, Jens Peter Petersen, Farendløse. Ordstyrer: Chr. Torpe." Der er ingen tvivl om, at programmet i aftenens bedste sendetid blev aflyttet, ikke blot af de fleste landmænd, men af titusinder andre ud over landet. Noget diskussionsmøde i ordets egentlige forstand blev der dog ikke tale om den aften. Hvis man siger protestmøde mod kommissionsbetænkningen, kommer man sandheden nærmere. Det blev vendelboernes gamle trang til modstand mod at få påbud fra oven, vi fik for fuld udblæsning. Vi unge på landbrugsskolen syntes ikke, at Drivsholm og bønderne havde nogen god sag, og bedre forståelse mellem land og by kom der ikke ud af det. Vi savnede et par røster fra dem, det hele drejede sig om, så Henrik Præstegaard og jeg skrev til Drivsholm og spurgte, hvorfor ingen unge havde deltaget i diskussionen, så den ikke var blevet så ensidig. Drivsholm svarede kort, at der var ingen, der havde meldt sig! Jeg forstår stadig ikke, hvorfor fremtrædende vendsysselsk bønder kunne hidse sig sådan op. Kommissionens forslag var virkelig på sin plads. Som medlem af Folketinget traf jeg senere to socialdemokratiske medlemmer, Poul Mortensen og J.K. Hansen, der havde

en hadefuld modvilje mod vi bønder og partiet Venstre begrundet i den behandling, de som store børn og helt unge mennesker havde været udsat for i landbruget.

Ægteskab og overtagelse af slægtsgården

I november 1957 blev jeg gift med Ingrid Dam fra Frstrupgaard i Børglum. Almindeligvis bliver man gift i Klosterkirken, men der er koldt i vintermånederne, og præstens kone, som var kirkesanger, havde kort forinden barslet, så vi blev gift i kirken i Børglum by. Da svigermor førte Ingrid ind, forventede bryllupsgæsterne at høre orgelbrus, men der var larmende stilhed, da de gik op ad kirkegulvet. Organisten havde glemt at slå hovedkontakten til!

Vi overtog samtidig mit hjem, Gedemaalsgaard, på 63 tdl. Navnet siger lidt om, at det ikke var Vendsyssels bedste jorden. Stednavneforskeren Gordon Albøge mener, at navnet i lighed med Hjordemaal i Thy betyder, at det var dér, hjorden overnattede. Nu var der dog ingen geder, da vi overtog gården, de var blevet til jesykøer.

Året efter - i 1958 - havde vi den lykke, at Ingrid fødte en datter, Birthe, og fem år senere kom endnu en datter, Inger. I begyndelsen havde vi en ung pige og en karl, og vi kørte med heste. Vi have 24 køer i den stald, som min far havde bygget i 1936 til afløsning for den stald, som farfar havde opført i 1882 til 13 køer.

Vi udvidede stalden i 1965 til 48 køer. Det var ikke nok til at følge med prisudviklingen, men strakte dog til en fodermesterløn. Gården lå ikke til at kunne udvides arealmæssigt, men omsætningen kunne forøges i minkfarmen. Det var en interesse, jeg havde fra barndommen. I 1950 havde jeg købt tredjepart i en lille farm i Hirtshals med 30 tæver. Det synes småt i dag, men i 1949-50 blev der på Dansk Pelsauktion kun solgt 140.000 minkskind, hvorimod man til sammenligning i 2004-05 forventer at sælge 12 millioner skind. I 1958 blev der oprettet en minkfoderfabrik i Hirtshals, og derfor blev det praktisk muligt at flytte min part hjem til gården. Vi startede med 125 tæver, og i de gode år udvidede vi. Mink har for mig været en spændende beskæftigelse, fordi avlsarbejdet har hurtige

generationsskift, hvor ungerne det følgende år selv føder unger. Der er altid spænding om priserne på auktionerne, der normalt afholdes fem gange årligt. Og arbejdsmæssigt passer det også ret godt ind med landbrugets arbejdsrytme. Der var ingen børnehave, da Birthe var lille.

"Gedemaalsgaard" omkring 1965 efter etablering af minkfarmen.

Folketinget

I efteråret 1974 skulle hjørringskredsens Venstre opstille ny kandidat. Af de fire emner fastholdt bestyrelsen, at der skulle være mindst en selvstændig erhvervsdrivende, og jeg blev opfordret til at være den ene af de fire. Vi drøftede det i familien. Chancerne var nok ikke store, men der kan opstå muligheder her i livet, der kun byder sig den ene gang – og så skal man gribe dem. Afstemningerne på opstillingsmødet endte med, at jeg blev den foretrukne. Ret uforberedt må jeg sige. Tre måneder senere udskrev Hartling valg til den 9. januar 1975. Det var ikke en ubetinget behagelig fornemmelse at blive udstillet som en salgsvare på plakater og i annoncer, og jeg havde ingen erfaring som politisk debattør. Venstres helhedsplan, der kort fortalt gik ud på at modsvare ingen skattestigninger med ingen lønstigninger, var dog en god sag at gå til valg på, Venstre gik frem fra 22 til 42 mandater. I Nordjyllands Amt fik Venstre 5 mandater mod før to. Da hjørringekredsen er en solid kreds, blev jeg valgt. Man kan indimellem være den heldige, der er på det rette sted på det rette tidspunkt. Første møde i det nye folketing var den 23. januar. Vi nye havde fundet vore pladser i "Grebningen" og sad andægtige og fulgte med i de uvante omgivelser.

På et tidspunkt først på aftenen blev der pludseligt kastet løbesedler ud i salen og bannere blev udfoldet fra tilhørspladserne samtidig med, at der blev blæst på fløjter. Det var Jørgen Nash og Jens Jørgen Thorsen, der demonstrerede!

Mødet gav ingen afklaring på spørgsmålet om, hvorvidt Hartlings regering kunne fortsætte. Forhandlingerne fortsatte de følgende dage. Tirsdag den 28. januar kl. 10.00 mødtes Folketinget til forhandlinger og afstemninger om dagsordener, og det sidste fra socialdemokratiet lød på, at tinget opfordrede statsministeren til at træde tilbage osv. Den blev vedtaget med 86 mod 85 stemmer, idet fire centrumdemokrater og Hans Jørgen Lembourn fra de konservative undlod at stemme. De følgende dronningerunder kunne have givet en borgerlig flertalsregering, hvis Hartling havde haft mod til at stille

med den i Folketinget, men han kunne ikke regne med Glistrup og Fremskridtspartiets stemmer. Det bliver aldrig opklaret, om Fremskridtspartiet virkelig ville have væltet en borgerlig regering. Vi fik Anker Jørgensens mindretalsregering ud af det valg. Så det! To år senere blev der igen udskrevet valg. Venstre gik tilbage til 21 mandater og der blev igen kun valgt to i Nordjylland. Der var jeg ikke iblandt.

Efterskrift

I 1978 blev jeg valgt til Hjørring Byråd, hvor jeg sad i 16 år, desuden oplevede jeg en periode i Nordjyllands Amtsråd. For mig har det været oplevelsesrigt at træffe forskellige mennesker i de mange sammenhænge, jeg har været involveret i. I skrivende stund, som det så flot hedder, går jeg alene på den stille gård. Vi lever livet på livets vilkår og ikke på vore egne. I 1998 døde Ingrid desværre, men jeg har daglig telefonkontakt med mine døtre – som til min store forundring har valgt at bo udenfor Vendsyssel! Desuden bor jeg blandt gamle naboer, og såfremt helbredet fortsat tillader det, har jeg nok at lave i hverdagen. Beslutningen om at flytte fra slægtsgården har jeg ikke taget endnu.

Hvad vil det sige at være "Barn af Vendsyssel"? Det er svært at forklare, men landskabet, sproget, lyset og folkekarakteren ligger som en rød tråd, der binder oplevelserne i livet sammen. For mig er det særlige ved Vendsyssel også sommerens lys og lyden af havets brusen i det fjerne vest en stille aften efter storm. Det er barndomsmindet om Rubjerg Fyrs rolige blinken flere mil væk i sydvest. Fyret stod som en advarsel mod det farefulde hav og et pejlemærke for "hjemme". Når fyrets blinken kunne ses, så var jeg hjemme! Samme betydning har sproget, det er helt vores eget".

Frede Houbak

Født i Bjergby den 5. december 1925
Elev på Halvorsminde Ungdomsskole 1940-41
Elev på Rønshoved Højskole 1944-45
6. regiment i Odense 1946-48
Elev på Malling Landbrugsskole 1949-50
Leder gymnastik og Ungdomsforening 1946-57
Kredsrepræsentant F.D.B. 1970-76
Bestyrelsesmedlem F.D.B. 1976-78
Medlem af Folketinget 1975-77
Medlem af Hjørring Byråd 1978-94
Andelsbankens repræsentantskab 1980-90
Medlem af Nordjyllands Amtsråd 1986-90
Medlem af Ældrerådet i Hjørring og formand 1998-